

IX. PRODUCCIÓ, INDÚSTRIES I CONSUM AGROALIMENTARIS

1. PRODUCTES AGROALIMENTARIS DE QUALITAT DIFERENCIADA

En la Comunitat Valenciana existixen actualment 23 figures de qualitat reconegudes a nivell europeu (DOP's i IGP's); es tracta de 10 denominacions d'origen protegides, 5 indicacions geogràfiques protegides, 4 indicacions específiques de begudes espirituoses i 4 denominacions d'origen protegides víniques d'un solo operador (vins de clos) a les quals cal afegir l'Agricultura Ecològica, emparant diferents productes: vins, fruites i hortalisses, begudes espirituoses, torró i tubercles.

Les dades de producció i comercialització en els anys 2023 i 2024 d'alguns productes agrícoles valencians amb Denominació d'Origen Protegida (DOP) o Indicació Geogràfica Protegida (IGP) es mostren en el quadre 9.1.

DOP Kaki de la Ribera del Xúquer

El caqui és un cultiu que ha experimentat un notable increment en la seua producció malgrat ser relativament recent, ja que la varietat protegida "roig brillant" va començar a cultivar-se en els anys 60. Gràcies a les importants campanyes de promoció dutes a terme pel Consell Regulador de la DOP, el consum ha augmentat considerablement, sobretot sota la forma de caqui dur desastringentat.

En els anys anteriors es va observar una disminució de la superfície cultivada a conseqüència de la menor rendibilitat del cultiu, la qual cosa va provocar que s'eliminaren algunes plantacions. No obstant això, la superfície inscrita de la campanya de 2024 va repuntar en un 8,5% respecte a l'anterior. Mentres que la producció total va disminuir en un 27,9%.

D'altra banda, pel que fa al producte certificat es van superar les 28.000 tones, de les quals 11.101 es van quedar en el mercat nacional, 15.023 es van destinar a la Unió Europea i la resta al mercat exterior.

DOP Nispros de Callosa d'en Sarrià

La producció total en superfície inscrita va descendir d'un total de 8.262 tones en 2023 a 7.892 tones en 2024. La producció emparada per esta DOP en la campanya 2024 va ser de 4.608 tones enfront de les 5.003 de la campanya anterior. Respecte a l'exportació, aproximadament el 44,1% de la producció emparada que es va comercialitzar amb el segell de la DOP es va destinar al mercat comunitari, destacant Itàlia i Alemanya, com a principals països de destinació. El mercat interior va absorbir el 47,3% de la producció emparada comercialitzada, i la resta va ser a països tercers.

DOP Raïm de taula embossat del Vinalopó

La producció emparada per esta DOP va aconseguir en 2024 la xifra de 4.725 tones de raïm, la qual cosa va suposar un descens del 15,0% respecte de les 5.560 tones de raïm emparat de l'any anterior. En el quadre 9.4 es detalla el destí de les exportacions d'este producte. La Unió Europea va ser el seu principal mercat, amb un 99,3% sobre el volum total de les exportacions, destacant França amb 980 tones, seguint-li en orde d'importància Itàlia amb 506 tones.

IGP Cireres de la Muntanya d'Alacant

Les fluctuacions en la producció al llarg de les diferents campanyes es deuen en gran part a la gran sensibilitat que presenta este cultiu a les condicions meteorològiques. La producció emparada en la campanya 2024 es va situar en 315 tones, 268 més que en la campanya anterior. Al mercat nacional es van destinar 243 tones, la qual cosa va representar un 77,0% de la producció emparada per la IGP, mentres que a la Unió Europea es van enviar 47 tones, sent França el principal destí d'esta producció amb 30,5 tona.

DOP Xufa de València

La producció emparada de xufa seca és pràcticament estable des que va obtenir la seua inscripció en el Registre Europeu a principis de 1999, si bé amb un lleu creixement continuat a causa de la rendibilitat que està experimentant este cultiu en els últims anys. L'any 2024, la producció emparada de xufa seca amb DOP va augmentar un 8,9% fins a un total de 3.583 tones, amb destinació principal al mercat interior.

DOP Arròs de València

La Comunitat Valenciana té diversos aiguamolls naturals (entre ells el més important en extensió és l'Albufera) que presenten les condicions de sòl i inundabilitat adequades per al cultiu, a més de tindre les característiques climàtiques apropiades per a l'arròs. La producció en 2024 va aconseguir la xifra de 27.651 tones. Després de l'eliminació de les pellerfes, grans partits i defectuosos va suposar una producció de 10.235 tones d'arròs blanc. En este cas, la totalitat de la producció de les parcel·les inscrites es troba emparada sota la denominació d'origen. La producció d'arròs blanc es va destinar en un 95% al mercat interior.

IGP Cítrics Valencians

La producció comercialitzada emparada sota la IGP Cítrics Valencians va aconseguir en 2024 la xifra de 23.295 tones, enfront de 18.598 tones de 2023, la majoria d'elles corresponents a taronges (18.108 tones), 4.987 tones a mandarines i, la resta, 200 tones, a llimes. El 25,0% de les taronges i el 63,5% de les mandarines van tindre a la Unió Europea com a destí de comercialització.

DOP Carxofa de Benicarló

En 2024 la producció emparada per la denominació d'origen va ser de 719 tones, un augment del 222,5% respecte de les 223 tones de 2023. El 99,0% de la producció emparada es va comercialitzar en el mercat espanyol.

DOP Granada Mollar d'Elx/Granada d'Elx

2024 va ser l'octau any en què es van produir i van comercialitzar magranes emparades per la DOP, arribant-se a certificar 2.998 tones, quantitat un 44,6% inferior a 2023 (5.406 tones). Quant a la distribució del producte segons mercats, 2.502 tones es van destinar al mercat nacional i la resta, 496 tones, al mercat comunitari.

IGPs Xixona i Torrò d'Alacant

En els quadres 9.6 i 9.7 figuren les dades de producció i comercialització de torrò protegit de les IGPs Xixona i Torrò d'Alacant. En el 2024, es van produir 4.516 tones (enfront de 4.454 tones en 2023). D'esta quantitat, 2.454 tones corresponen a torrò de Xixona i 2.062 a torrò d'Alacant. Aproximadament el 7,8% de la producció del torrò de Xixona i el 13,0% de la d'Alacant es va exportar fora de la UE.

El principal país destinatari fora d'Europa va ser els Estats Units, amb 260,7 tones. A la Unió Europea va destacar França amb 54,1 tones.

DOP de vins de la Comunitat Valenciana (Alacant, Utiel-Requena i València) i IGP Castelló.

Actualment, en la Comunitat Valenciana existixen 231 cellers inscrits en les distintes DOP i IGP de vins.

La DOP Alacant compta amb una zona pròxima al litoral on es produïx el moscatell que també dona lloc a les misteles i una zona d'interior, amb els vins de monestrell. Cal no oblidar el creixent pes i importància dels seus fondellols. Així, els vins d'Alacant compten amb les varietats autòctones

monestrell (negre) i moscatell (dolç i blanc). En 2024, la DOP Alacant comptava amb 10.623 hectàrees inscrites, 49 cellers (39 d'elles embotelladores) i 2.269 viticultors.

La DOP Utiel-Requena produïx majoritàriament vins negres, sent la varietat de raïm boval la més estesa en la zona. En 2024, la DOP Utiel-Requena comptava amb 32.036 hectàrees inscrites, 118 cellers (58 d'elles embotelladores) i 4.301 viticultors. Al final de la campanya 2023-2024 es van qualificar 269.710 hectolitres de vi amb DOP Utiel-Requena i 590.873 hectolitres estaven pendents de qualificació.

La DOP València es dividix en 4 subzones: Moscatell de València, Alt Túria, Clariano i Valentino, dels quals s'obtenen vins negres, blancs, rosats i vins de licor moscatell. En 2024, la DOP València comptava amb 7.644 hectàrees inscrites, 52 cellers (48 d'elles embotelladores) i 1.885 viticultors. Al final de la campanya 2023-2024 es van qualificar 204.867 hectolitres de vi amb DOP València.

La IGP Castelló dona protecció i empara als vins produïts en tres comarques vitícoles existents a Castelló: la comarca Alt-Palància Millars, la de Sant Mateu i la de Useres-Vilafamès. S'elaboren tant vins blancs com negres. En 2024, la IGP Castelló comptava amb 195 hectàrees inscrites, 12 cellers (totes elles embotelladores) i 80 viticultors. Al final de la campanya 2023-2024 es van qualificar 4.950 hectolitres de vi amb IGP Castelló.

Les dades globals de producció i comercialització de les quatre figures de qualitat dels vins de la Comunitat Valenciana es mostren en el quadre 9.8. En la campanya 2023-2024, la producció emparada a 31 de juliol de vi d'Alacant va ser de 124.231 hectolitres (-36,8% respecte a la campanya anterior), en la DOP d'Utiel-Requena el volum de vi qualificat va ser 269.710 hectolitres (-30,2% respecte a la campanya anterior) i la producció emparada en la DOP València va ser de 204.867 hectolitres (+40,1% respecte a la campanya anterior). Per part seua, la producció emparada per la IGP Castelló per a la campanya 2023-2024 en eixa mateixa data va ser de 921 hectolitres, amb una disminució del 34,8%.

En el quadre 9.9 figuren les dades referents a exportació de vins amb DOP Alacant. L'any 2024 es van exportar 27.173 hectolitres, un 8,2% menys que l'any anterior. Els principals destins van ser Alemanya (22,3%), Bèlgica (7,0%), Polònia (5,4%), França (4,5%) i els Països Baixos (4,0%).

L'exportació de vins amb DOP Utiel-Requena queda registrada en el quadre 9.10, amb un total de 120.509 hectolitres comercialitzats fora del país. Els mercats d'exportació més importants van ser el Regne Unit (19.365 hectolitres exportats), Països Baixos (11.140 hectolitres) i Rússia (9.068 hectolitres) i en el continent americà, el Canadà (6.306 hectolitres).

En el quadre 9.11 es mostra l'exportació de vins amb DOP València. En l'exercici 2024 la producció exportada va ser de 99.781 hectolitres, corresponent el 100% d'esta quantitat a vi embotellat. Els països de la Unió Europea van concentrar la majoria del volum exportat, mantenint-se com a principals destins Alemanya (19,4% sobre el total exportat), Dinamarca (11,7%) i Polònia (8,3%). Entre els països europeus no pertanyents a la Unió Europea els principals importadors van ser el Regne Unit amb 6.172 hectolitres (6,2%), Rússia amb 4.856 hectolitres (4,9%) i Noruega amb 3.138 hectolitres (3,14%).

DOP “El Terrerazo”, DOP “Els Balagueses”, DOP “Barraques Carrascal”, DOP “Vera de Estenas” i DOP “Pagament de Tharsys”

Es tracta de DOP amb dret a la menció de “Vi de clos”, situades en el terme municipal d'Utiel la DOP “El Terrerazo” i la DOP “Vera de Estenas” i en el terme municipal de Requena la DOP “Els Balagueses”, la DOP “Barraques Carrascal” i la DOP “Pagament de Tharsys”. La seua producció és de vins homogenis amb característiques organolèptiques especials, proporcionades per les característiques edàfiques i microclimàtiques del “pagament” o paratge on està situada. A més, el nom va vinculat de manera tradicional i notòria al cultiu de les vinyes dels quals s'obtenen vins amb trets i qualitats singulars. D'estes cinc figures de qualitat, quatre compten actualment amb el reconeixement de la Unió Europea com a vins de clos: es tracta dels vins de clos Terrerazo, Els Balagueses, Vera de

Estenas i Barraques Carrascal, este últim reconegut per la Comissió Europea al maig de 2020. L'altre pagament té protecció nacional transitòria (PNT), això és, reconeixement com a vi de clos a nivell nacional fins que la Unió Europea li reconega esta condició a nivell comunitari.

IGP Begudes espirituoses Tradicionals d'Alacant

Les begudes “Aperitiu Café d'Alcoi”, “Cantueso Alacantí”, “Herbero de la Serra de Mariola” i “Anís Paloma de Monforte del Cid” tenen cada una denominació específica pròpia que compta amb la seua respectiva referència geogràfica i estan agrupades sota un Consell Regulador comú “Begudes espirituoses Tradicionals d'Alacant.

No es disposa de dades de 2022, 2023 i 2024 a data de publicació d'este informe.

DOP Cava

La DOP Cava té caràcter nacional, ja que comprén termes municipals en diferents comunitats autònomes, sent una d'elles la Comunitat Valenciana i, en concret, el terme municipal de Requena. El segell de la Denominació Cava garantix que estos espumosos s'han elaborat seguint el mètode tradicional i que la segona fermentació del vi base ha tingut lloc en la pròpia botella, amb un període mínim de repòs en les caves de nou mesos. Encara que la “regió del Cava” la componen fonamentalment municipis i enclavaments situats en diferents regions, la zona vinícola del Penedès és la que concentra la major producció, destacant Sant Sadurn d'Anoia, amb més del 70% de la producció anual i és el Consell Regulador del Cava el que certifica tota la producció. És de destacar l'interés dels viticultors valencians a mantindre i augmentar la producció d'este tipus de vins en la Comunitat.

Producció Ecològica

Finalment, les dades referents a la producció ecològica apareixen reflectits en els quadres compresos entre el 9.13 i el 9.17.

Segons s'observa en el quadre 9.13, el nombre d'operadors d'agricultura ecològica en la Comunitat Valenciana ha descendit respecte a l'any anterior; així, el nombre d'operadors va passar de 5.127 en 2023 a 4.968 en 2024. La província de València va ser la que va tindre major nombre d'operadors (57,9%) seguida d'Alacant (34,1%).

En el quadre 9.14 figura la superfície total inscrita com a agricultura ecològica en els dos últims anys en la Comunitat. En 2024, la terra dedicada a esta mena de cultius va disminuir en un 3,3% sobre l'any 2023 situant-se en 134.724 hectàrees. En esta superfície es comptabilitza l'àrea de terreny forestal i plantes silvestres, amb la finalitat d'homologar les dades amb els d'Eurostat. Per províncies, la de València és la que major superfície va dedicar a esta mena de cultius, amb 61.115 hectàrees, seguint-li la d'Alacant amb 39.253 hectàrees i Castelló amb 34.356 hectàrees. Va ser a la província de València on es va produir el major descens interanual de superfície dedicada a l'agricultura ecològica (-5,8%), seguida d'Alacant (-4,7%), mentres que Castelló va ser l'única província on la superfície augmentà (+3,2%).

El quadre 9.15 mostra el detall de superfície dedicada a agricultura ecològica per cultius i aprofitaments en els anys 2023 i 2024. La fruita seca, amb 19.517 hectàrees va ser el tipus de cultiu agrícola que més superfície va dedicar a l'agricultura ecològica en el territori valencià amb un increment interanual del 1,7%, seguit per la vinya amb 19.129 hectàrees (-1,1%) i l'olivar amb 8.608 hectàrees (+3,4%); els cítrics, per part seua, van sumar 5.793 hectàrees de cultiu ecològic (-6,4%), seguits dels cereals (inclòs l'arròs) amb 3.713 hectàrees en la Comunitat (-7,0%).

En el quadre 9.16 figuren les activitats industrials derivades de l'agricultura ecològica. En 2024 el nombre d'elaboradors va aconseguir els 1.893 en la Comunitat (-10,3% respecte a l'any anterior), destacant en valors absoluts el nombre d'activitats industrials de preparats alimentosos (373), el de

productes hortofructícoles (202), els 117 cellers ecològiques i les 78 activitats de fruita seca. El nombre d'almàsseres ecològiques va ser de 69 (2 menys que l'any anterior).

Finalment, respecte a la ramaderia ecològica, cal esmentar que en la Comunitat Valenciana es van comptabilitzar 37 explotacions dedicades a esta mena de producció en 2024, 16 d'elles situades a la província de Castelló, amb predomini de les explotacions de boví de carn, i 12 a la província de València, on el número de les explotacions d'avicultura d'ous va ser de 6 i apicultura va ser de 4, com es pot observar en el quadre 9.17.